

Συμβούλιο
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Βρυξέλλες, 22 Μαΐου 2023
(OR. en)

9622/23

UD 111
ENFOCUSTOM 58
ECOFIN 455
MI 433
COMER 59
TRANS 195
FISC 96

ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Για τη Γενική Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η κα Martine DEPREZ, Διευθύντρια
Ημερομηνία Παραλαβής:	22 Μαΐου 2023
Αποδέκτης:	κα Thérèse BLANCHET, Γενική Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αριθ. εγγρ. Επιτρ.:	COM(2023) 257 final
Θέμα:	ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ Τελωνειακή μεταρρύθμιση: Μετάβαση της τελωνειακής ένωσης στο επόμενο στάδιο

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το έγγραφο - COM(2023) 257 final.

συνημμ.: COM(2023) 257 final

Βρυξέλλες, 17.5.2023
COM(2023) 257 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ**

Τελωνειακή μεταρρύθμιση: Μετάβαση της τελωνειακής ένωσης στο επόμενο στάδιο

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ήρθε η ώρα να αναβαθμίσουμε την τελωνειακή ένωση, εφοδιάζοντάς τη με ένα ισχυρότερο πλαίσιο που θα μας δώσει τη δυνατότητα να προστατεύουμε καλύτερα τους πολίτες μας και την ενιαία αγορά μας. Θα προτείνω μια τολμηρή δέσμη μέτρων για μια ολοκληρωμένη ευρωπαϊκή προσέγγιση με στόχο την ενίσχυση της διαχείρισης των τελωνειακών κινδύνων και την υποστήριξη αποτελεσματικών ελέγχων από τα κράτη μέλη. Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Ιούλιος 2019¹.

Η τελωνειακή ένωση αποτελεί πραγματική επιτυχία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και ευημερίας: η Ευρωπαϊκή Ένωση επωφελείται σημαντικά από τη σύνδεσή της με τον υπόλοιπο κόσμο μέσω του διεθνούς εμπορίου, ενώ τα εμπορεύματα μπορούν να κυκλοφορούν ελεύθερα εντός της ενιαίας αγοράς της ΕΕ, της μεγαλύτερης ολοκληρωμένης ενιαίας αγοράς στον κόσμο². Το 2021 η αξία του εμπορίου της ΕΕ με άλλες χώρες ανήλθε σε 4,3 τρισ. EUR, ποσό που αντιστοιχεί στο 14 % του παγκόσμιου εμπορίου, ενώ έως και 56 εκατομμύρια θέσεις εργασίας στην ΕΕ εξαρτώνται από το ενδοενωσιακό εμπόριο³.

Τα τελωνεία είναι ο θεματοφύλακας των εξωτερικών συνόρων της ΕΕ όσον αφορά τα εμπορεύματα και την ασφάλεια των αλυσίδων εφοδιασμού μας. Τα τελωνεία επιτηρούν όλα τα εμπορεύματα που εισέρχονται στην τελωνειακή ένωση ή εξέρχονται από αυτή, 24 ώρες το εικοσιτετράωρο και 365 ημέρες τον χρόνο, διεκπεραιώνοντας 691,5 εκατομμύρια διασαφήσεις εισαγωγής, 17,5 εκατομμύρια διασαφήσεις διαμετακόμισης και 486,3 εκατομμύρια διασαφήσεις εξαγωγής το 2021⁴. Τα τελωνεία εντοπίζουν τους κινδύνους, με βάση τις πληροφορίες για το εμπόριο και την ασφάλεια, και διενεργούν ελέγχους για τη διασφάλιση της επιβολής των κανόνων της ΕΕ. Το 2021 τα τελωνεία εισέπραξαν πάνω από 50 δισ. EUR σε φόρους και περίπου 25 δισ. EUR σε δασμούς. Το 75 % των εισπραττόμενων δασμών προορίζεται για τη χρηματοδότηση του προϋπολογισμού της ΕΕ, ποσοστό που αντιστοιχεί στο 8 % των εσόδων του προϋπολογισμού της ΕΕ. Σε μια εποχή που οι ανάγκες χρηματοδότησης των δημόσιων επενδύσεων έχουν αυξηθεί, είναι στρατηγικής σημασίας να εφοδιαστούν τα τελωνεία της ΕΕ με τα εργαλεία για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ και των κρατών μελών. Ταυτόχρονα, οι δασμοί και τα άλλα εμπορικά μέτρα προστατεύουν την ΕΕ από αθέμιτες εμπορικές πρακτικές. Ολοένα και περισσότερο, ο ρόλος των τελωνείων στην προστασία της ΕΕ δεν περιορίζεται στους δασμούς· τα τελωνεία από κοινού με άλλες αρχές, επιβάλλουν πρότυπα, π.χ. για την υγεία, το περιβάλλον, την προστασία από έκνομες ενέργειες και την ασφάλεια, ιδίως μέσω απαγορεύσεων και περιορισμών⁵, για παράδειγμα, για την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης ναρκωτικών και πυροβόλων όπλων.

Οι αρχές της δεκαετίας του 2020 χαρακτηρίστηκαν από τεκτονικές αλλαγές στο γεωπολιτικό τοπίο, οι οποίες επέφεραν διαταραχές στις παγκόσμιες αλυσίδες εφοδιασμού, αναδεικνύοντας εκ νέου την ανάγκη η ΕΕ να εντοπίσει και να μειώσει τις στρατηγικές εξαρτήσεις της. Αυτό θα πρέπει να γίνει μέσω συνδυασμού μέτρων, όπως

¹ [Πολιτικές κατευθύνσεις για την επόμενη Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2019-2024](#), σελίδα 21.

² Υπολογιζόμενη σε ισοτιμία αγοραστικής δύναμης, IMF World Economic Outlook (Παγκόσμιες οικονομικές προοπτικές του ΑΝΤ).

³ [Διεθνείς εμπορευματικές συναλλαγές — Statistics Explained \(europa.eu\)](#).

⁴ [Τελωνειακή ένωση της ΕΕ — μοναδική στον κόσμο \(europa.eu\)](#).

⁵ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Γενική Διεύθυνση Φορολογίας και Τελωνειακής Ένωσης, [Integrated EU prohibitions and restrictions list](#): indicative calendar and list as of 1.1.2022 legal notice, (Ολοκληρωμένος κατάλογος απαγορεύσεων και περιορισμών της ΕΕ: ενδεικτικό χρονοδιάγραμμα και κατάλογος σύμφωνα με τη ανακοίνωση νομικού περιεχομένου της 1.1.2022), Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2022.

ορίζεται στο βιομηχανικό σχέδιο της Πράσινης Συμφωνίας της ΕΕ⁶. Για να έχουν οι επιχειρήσεις της ΕΕ δυνατότητα ευημερίας σε αυτή τη νέα εποχή και για να διατηρήσουν και να αναπτύξουν παραγωγικές ικανότητες εντός της ενιαίας αγοράς, κυρίως σε κρίσιμους κλάδους, είναι καίριας σημασίας η διασφάλιση ισότιμων όρων ανταγωνισμού με τους παραγωγούς εκτός ΕΕ. Ο διεθνής ανταγωνισμός μπορεί να λειτουργήσει προς αμοιβαίο όφελος των εμπορικών εταίρων μόνο όταν οι κανόνες εφαρμόζονται και επιβάλλονται. Η αντιμετώπιση του αθέμιτου ανταγωνισμού και των μεθόδων παραγωγής που υπονομεύουν τα ενωσιακά πρότυπα υγείας, ασφάλειας και προστασίας από έκνομες ενέργειες ή που εκμεταλλεύονται το περιβάλλον ή την καταναγκαστική εργασία ωφελεί την ΕΕ και τους εμπορικούς εταίρους της.

Ως εκ τούτου, η εύρυθμη λειτουργία της τελωνειακής ένωσης έχει θεμελιώδη σημασία για την ανταγωνιστικότητα, τη βιωσιμότητα και την ανθεκτικότητα της ΕΕ. Η μεταρρύθμιση και η ενίσχυση της τελωνειακής ένωσης θα διατηρήσει την ακεραιότητα της ενιαίας αγοράς, συμβάλλοντας στη διατήρηση της ανταγωνιστικότητας της ΕΕ στη διττή πράσινη και ψηφιακή μετάβαση. Αυτό σημαίνει ότι η αποτελεσματική παρακολούθηση και ο αποτελεσματικός έλεγχος των αλυσίδων εφοδιασμού εμπορευμάτων στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ έχουν μεγαλύτερη στρατηγική σημασία για την ΕΕ από ποτέ.

2. ΤΕΛΩΝΕΙΑ ΣΕ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟ ΣΤΑΔΙΟ ΚΑΙ ΥΠΟ ΠΙΕΣΗ

Τα ευρωπαϊκά τελωνεία δεν λειτουργούν ακόμη «ως ενιαίο σύνολο». Αυτό το γεγονός αφήνει την τελωνειακή ένωση στο έλεος του πιο αδύναμου κρίκου της. Οι σταδιακές αλλαγές που θεσπίστηκαν με την πάροδο των ετών ήταν αναγκαίες [...]. Ωστόσο, σε έναν ταχέως μεταβαλλόμενο κόσμο, δεν επαρκούν για την αντιμετώπιση της κλίμακας των προκλήσεων που βιώνουν τα τελωνεία. Η τελωνειακή ένωση δεν είναι «κατάλληλη για τον επιδιωκόμενο σκοπό»
Ομάδα σοφών για το μέλλον των τελωνείων⁷

Καθ' όλη τη διάρκεια των πρόσφατων κρίσεων και παρά τους περιορισμούς του ισχύοντος πλαισίου, τα τελωνεία ανταποκρίθηκαν επιτυχώς και γρήγορα. Τα τελωνεία έχουν διαδραματίσει ουσιαστικό ρόλο στη συντονισμένη και αποφασιστική αντίδραση της ΕΕ στην απρόκλητη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία: από την επιβολή απαγορεύσεων εξαγωγών —μεταξύ άλλων όσον αφορά τα είδη διπλής χρήσης και τα στρατιωτικά είδη— και τους ελέγχους εισαγωγών έως τη στήριξη της ανθρωπιστικής βοήθειας μέσω δασμολογικών ατελειών και «πράσινων λωρίδων». Αυτό συνέβη μόλις ένα έτος μετά τον αποφασιστικό ρόλο που διαδραμάτισαν τα τελωνεία κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19 στην παρακολούθηση της διαμετακόμισης σωτήριων εμβολίων και ιατρικού εξοπλισμού, ενώ παράλληλα προσαρμόστηκαν στις διαταραχές και τη μετατόπιση των παγκόσμιων αλυσίδων εφοδιασμού. Ταυτόχρονα, η λήξη της μεταβατικής περιόδου μετά την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου από την ΕΕ άλλαξε ουσιαστικά τα σύνορα της τελωνειακής ένωσης το 2021· μια τεράστια πρόκληση την οποία διαχειρίστηκαν επιτυχώς τα τελωνεία.

Ωστόσο, οι κρίσεις αυτές ανέδειξαν επίσης την αδιαμφισβήτητη ανάγκη για διαρθρωτικό εκσυγχρονισμό, ώστε τα τελωνεία της ΕΕ να αποτελέσουν στρατηγική ικανότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σύμφωνα με τον ισχύοντα κανονισμό για τον

⁶ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών «Βιομηχανικό σχέδιο της Πράσινης Συμφωνίας για την εποχή των μηδενικών καθαρών εκπομπών» [COM(2023) 62 final].

⁷ Ενίσχυση της διάστασης της Ένωσης στα ευρωπαϊκά τελωνεία: Δέκα προτάσεις για να καταστεί η τελωνειακή ένωση της ΕΕ κατάλληλη για μια γεωπολιτική Ευρώπη, [Έκθεση της ομάδας σοφών σχετικά με τη μεταρρύθμιση της τελωνειακής ένωσης της ΕΕ](#), Βρυξέλλες, Μάρτιος 2022.

ενωσιακό τελωνειακό κώδικα (στο εξής: ETK)⁸ και το πλαίσιο διακυβέρνησής του που προέκυψε από τον κανονισμό, η τελωνειακή νομοθεσία και οι κοινοί δασμοί αποτελούν αποκλειστική αρμοδιότητα της ΕΕ, ενώ τα κράτη μέλη είναι υπεύθυνα για την εφαρμογή, κυρίως μέσω της επιτόπιας διαχείρισης κινδύνων και διεξαγωγής ελέγχων. Σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο (στο εξής: ΕΕΣ), το πλαίσιο αυτό προκαλεί σημαντικές και, σε μεγάλο βαθμό, ανεπιθύμητες αποκλίσεις στην εφαρμογή της τελωνειακής νομοθεσίας μεταξύ των κρατών μελών, αποδυναμώνοντας την τελωνειακή ένωση, βλάπτοντας τα οικονομικά συμφέροντα της ΕΕ και παρέχοντας σε μη συμμορφούμενους φορείς [τη δυνατότητα να] στοχεύουν σημεία εισόδου της ΕΕ με χαμηλότερα επίπεδα ελέγχων⁹. Αυτές τις ίδιες αδυναμίες και τα ίδια κενά εκμεταλλεύονται επίσης μη συμμορφούμενες εμπορικές δραστηριότητες και δραστηριότητες του οργανωμένου εγκλήματος, με αποτέλεσμα να υπονομεύονται η προστασία της ΕΕ από έκνομες ενέργειες και η ακεραιότητα της ενιαίας αγοράς. Ανεξάρτητες μελέτες καταδεικνύουν σταθερά τα υψηλά ποσοστά μη συμμόρφωσης των εισαγόμενων προϊόντων σε διάφορους μεταποιητικούς τομείς, όπως τα χημικά προϊόντα¹⁰ και τα παιχνίδια¹¹. Τα μη συμμορφούμενα προϊόντα που εισέρχονται στην ΕΕ βλάπτουν την ανταγωνιστικότητα των συμμορφούμενων επιχειρήσεων και ενέχουν σοβαρούς κινδύνους για την υγεία και τη ζωή των καταναλωτών της ΕΕ, καθώς οι τραυματισμοί και οι πρόωροι θάνατοι που σχετίζονται με τα προϊόντα προκαλούν ανυπολόγιστο πόνο σε όσους πλήττονται. Σε πρόσφατη έκθεση διαπιστώθηκε ότι το 95 % των προϊόντων που πωλούνται μέσω επιγραμμικών αγορών δεν συμμορφώνονται με τη νομοθεσία για τα χημικά προϊόντα με διάφορους τρόπους¹². Στο πλαίσιο αυτό, το κοινωνικό κόστος εκτιμάται σε 76,6 δις. EUR ετησίως¹³.

Τα τελωνεία επιβαρύνονται όλο και περισσότερο με ένα συνεχώς αυξανόμενο φάσμα καθηκόντων. Τα τελευταία έτη η ΕΕ έχει εγκρίνει σημαντικό αριθμό πολύ φιλόδοξων νομοθετικών πράξεων που θεσπίζουν πρότυπα για το περιβάλλον, την ασφάλεια, την υγεία, την κοινωνία και την ψηφιοποίηση, τα οποία διαμορφώνουν τον τρόπο με τον οποίο λειτουργούν οι επιχειρήσεις εντός και πέραν της ενιαίας αγοράς. Πρόσφατα παραδείγματα αποτελούν ο επικαιροποιημένος κανονισμός για τη γενική ασφάλεια των προϊόντων¹⁴, ο κανονισμός για την ελαχιστοποίηση της αποψίλωσης των δασών που προκαλείται από την ΕΕ¹⁵, ο κανονισμός για την απαγόρευση των προϊόντων καταναγκαστικής εργασίας¹⁶, ο

⁸ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 952/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση του ενωσιακού τελωνειακού κώδικα (ΕΕ L 269 της 10.10.2013, σ. 1).

⁹ Ειδική έκθεση 04/2021 του ΕΕΣ: [Τελωνειακοί έλεγχοι: η ανεπαρκής εναρμόνιση βλάπτει τα οικονομικά συμφέροντα της ΕΕ](#).

¹⁰ Με βάση την τελευταία έκθεση για την επιβολή του κανονισμού REACH και του κανονισμού για την ταξινόμηση, την επισήμανση και τη συσκευασία (CLP), έως και το 28 % των εισαγωγών δεν συμμορφώνονται με τον κανονισμό REACH και τον κανονισμό CLP. Σύμφωνα με πρόσφατη έκθεση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Χημικών Βιομηχανιών (CEFIC), το 80 % των μη συμμορφούμενων ειδών που περιέχουν χημικές ουσίες που απαγορεύονται ή υπόκεινται σε περιορισμούς προήλθαν το 2020 από χώρες εκτός της ΕΕ / του ΕΟΧ.

¹¹ Την περίοδο 2016-2021 τα επικίνδυνα παιχνίδια που βρέθηκαν στην αγορά της ΕΕ αντιπροσώπευαν πάνω από το ένα τέταρτο των συνολικών προειδοποιήσεων στο σύστημα της πύλης για την ασφάλεια Safety Gate / RAPEX και σημαντικό ποσοστό των μη ασφαλών παιχνιδιών προερχόταν από χώρες εκτός ΕΕ (85 % μόνο από την Κίνα).

¹² [Έκθεση του Ευρωπαϊκού Γραφείου Περιβάλλοντος, Online Platforms: Role and Responsibility in Ecodesign policy](#) (Επιγραμμικές πλατφόρμες: Ρόλος και ευθύνη στην πολιτική οικολογικού σχεδιασμού).

¹³ Εκτίμηση επιπτώσεων που συνοδεύει το έγγραφο «Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη γενική ασφάλεια των προϊόντων» [SWD(2021) 168 final].

¹⁴ Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη γενική ασφάλεια των προϊόντων, την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1025/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και την κατάργηση της οδηγίας 87/357/ΕΟΚ του Συμβουλίου και της οδηγίας 2001/95/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου [COM(2021) 346].

¹⁵ Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη διαθεσιμότητα στην αγορά της Ένωσης και την εξαγωγή από την Ένωση ορισμένων βασικών και παράγωγων προϊόντων που συνδέονται με την αποψίλωση και την υποβάθμιση των δασών, και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 995/2010 [COM(2021) 706].

¹⁶ Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την απαγόρευση των προϊόντων καταναγκαστικής εργασίας στην αγορά της Ένωσης [COM(2022) 453].

μηχανισμός συννοριακής προσαρμογής άνθρακα της ΕΕ¹⁷ και η ευρωπαϊκή πράξη για την προσβασιμότητα¹⁸. Έως σήμερα, τα εμπορεύματα πρέπει να συμμορφώνονται με περισσότερες από 370 νομοθετικές πράξεις της ΕΕ, τις οποίες τα τελωνεία έχουν υποχρέωση να επιβάλλουν. Η σταθερή αύξηση των καθηκόντων που σχετίζονται με την επιβολή της νομοθεσίας της ΕΕ όσον αφορά απαγορεύσεις και περιορισμούς ασκεί σημαντική πίεση στα τελωνεία. Επίσης, χωρίς κεντρική επιτήρηση της αλυσίδας εφοδιασμού, η ΕΕ δεν έχει πλήρη εικόνα και έλεγχο των εμπορευμάτων που εισέρχονται στην ενιαία αγορά και εξέρχονται από αυτήν. Αυτό όχι μόνο αποδυναμώνει την αξιοπιστία των τομεακών πολιτικών της ΕΕ, αλλά περιορίζει επίσης την ισχύ της ΕΕ ως γεωπολιτικού παράγοντα.

Η πρόκληση αυτή εντείνεται από τη δραστική αύξηση του όγκου των εμπορικών συναλλαγών, που οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στην εξαιρετική ανάπτυξη του ηλεκτρονικού εμπορίου, η οποία έχει ως αποτέλεσμα ραγδαία αυξανόμενο αριθμό μικρών πακέτων εμπορευμάτων χαμηλής αξίας. Η μεταρρύθμιση του 2017 για τον ΦΠΑ στο ηλεκτρονικό εμπόριο, η οποία αποσκοπούσε στην αντιμετώπιση της απότομης ανάπτυξης του ηλεκτρονικού εμπορίου, εισήγαγε αρκετές απλουστεύσεις για την είσπραξη του φόρου επί των συναλλαγών ηλεκτρονικού εμπορίου και κατάργησε την απαλλαγή από τον ΦΠΑ κατά την εισαγωγή¹⁹. Παρόλο που η μεταρρύθμιση δεν κατάργησε την απαλλαγή από τους δασμούς για εμπορεύματα αξίας έως 150 EUR, εισήγαγε την υποχρέωση υποβολής ηλεκτρονικής τελωνειακής διασαφήσης, με αποτέλεσμα την υποβολή 1 δισεκατομμυρίου πρόσθετων τελωνειακών διασαφήσεων το 2022, οι οποίες προστέθηκαν στις συνήθεις τελωνειακές διασαφήσεις, οι οποίες έχουν ήδη διπλασιαστεί σχεδόν, από 376,8 εκατομμύρια το 2019 σε 691,5 εκατομμύρια το 2021. Επίσης, η διατήρηση της απαλλαγής από τους δασμούς για τα εμπορεύματα αξίας έως 150 EUR άφησε περιθώρια για συστηματική κατάχρηση του εν λόγω ορίου μέσω δήλωσης χαμηλότερης δασμολογητέας αξίας και κατάτμησης των αποστολών. Περίπου το 65 % των αποστολών ηλεκτρονικού εμπορίου έχουν δηλωθεί με χαμηλότερη δασμολογητέα αξία²⁰ με σκοπό την αποφυγή των δασμών, ενώ μελέτες δείχνουν ότι το 66 % των προϊόντων που αγοράζονται μέσω διαδικτύου δεν πληρούν τις απαιτήσεις ασφάλειας της ΕΕ²¹. Τέλος, η διαφορά μεταξύ της μεταχείρισης των εμπορευμάτων ηλεκτρονικού εμπορίου από πλευράς ΦΠΑ και της τελωνειακής τους μεταχείρισης καθιστά το σύστημα περίπλοκο για τα εμπλεκόμενα μέρη. Σήμερα, τα τελωνεία δεν διαθέτουν τα μέσα για να επιβάλουν σωστά τους κανόνες του διεθνούς εμπορίου στο διασυνοριακό ηλεκτρονικό εμπόριο. Απαιτείται ένα ειδικά προσαρμοσμένο τελωνειακό καθεστώς για το ηλεκτρονικό εμπόριο.

Η τελωνειακή μεταρρύθμιση του 2013 με την οποία θεσπίστηκε ο ΕΤΚ, ο οποίος άρχισε να ισχύει τον Μάιο του 2016, άνοιξε τον δρόμο για τη μετάβαση των τελωνείων της ΕΕ σε ένα ολοκληρωμένο και πλήρως ηλεκτρονικό περιβάλλον χωρίς χαρτί. Η ανάπτυξη της τεχνολογίας πληροφοριών στο πλαίσιο της μεταρρύθμισης βρίσκεται σε εξέλιξη και θα ολοκληρωθεί έως το τέλος του 2025. Εστιάζει στην ψηφιοποίηση των υφιστάμενων διαδικασιών χωρίς να αλλάζουν οι βασικές αρχές. Ωστόσο, όπως έχει ήδη αναφερθεί στην ανακοίνωση με τίτλο «Μετάβαση της τελωνειακής ένωσης στο επόμενο στάδιο: σχέδιο

¹⁷ Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση μηχανισμού συννοριακής προσαρμογής άνθρακα [COM(2021) 564 final].

¹⁸ Οδηγία (ΕΕ) 2019/882 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Απριλίου 2019, σχετικά με τις απαιτήσεις προσβασιμότητας προϊόντων και υπηρεσιών (ΕΕ L 151 της 7.6.2019, σ. 70).

¹⁹ Οδηγία (ΕΕ) 2017/2455 του Συμβουλίου, της 5ης Δεκεμβρίου 2017, για την τροποποίηση της οδηγίας 2006/112/ΕΚ και της οδηγίας 2009/132/ΕΚ όσον αφορά ορισμένες υποχρεώσεις που απορρέουν από τον φόρο προστιθέμενης αξίας για παροχές υπηρεσιών και πωλήσεις αγαθών εξ αποστάσεως (ΕΕ L 348 της 29.12.2017, σ. 7).

²⁰ Copenhagen Economics (2016), E-commerce imports in Europe: VAT and Customs treatment (Εισαγωγές προϊόντων ηλεκτρονικού εμπορίου στην Ευρώπη: μεταχείριση από πλευράς ΦΠΑ και τελωνειακή μεταχείριση).

²¹ https://www.beuc.eu/publications/beuc-x-2021-004_is_it_safe_to_shop_on_online_marketplaces.pdf.

δράσης»²², η οποία υποστηρίχθηκε ευρέως από το Συμβούλιο στα συμπεράσματά του τον Δεκέμβριο του 2020, η ολοκλήρωση της ανάπτυξης του ΕΤΚ που βρίσκεται σε εξέλιξη είναι μεν αναγκαία, αλλά δεν επαρκεί για την αντιμετώπιση των αναδυόμενων προκλήσεων. Ομοίως, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τόνισε τη σημασία της πλήρους ψηφιοποίησης των πληροφοριακών συστημάτων των τελωνείων έως το 2025, αλλά ζήτησε περαιτέρω μεταρρύθμιση για τη βελτίωση του ΕΤΚ και την προσαρμογή του «στις προκλήσεις και τους κινδύνους που προκύπτουν ιδίως από το ηλεκτρονικό εμπόριο»²³. Η τρέχουσα προσέγγιση της σύνδεσης των εθνικών πληροφοριακών συστημάτων σε επίπεδο ΕΕ φθάνει στα όριά της. Όχι μόνο είναι δαπανηρό να αναπτυχθούν και να διατηρούνται 27 + 1 πληροφοριακά συστήματα και να συνδεθεί το εμπόριο με διαφορετικά εθνικά συστήματα, αλλά επίσης η ταχύτητα προσαρμογής στις αλλαγές είναι αργή και τα τελωνειακά δεδομένα παραμένουν κατακερματισμένα.

3. ΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΣΤΑΔΙΟ — ΘΕΜΕΛΙΩΔΕΙΣ ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗΣ

Για να επιφέρει μια ουσιαστική αλλαγή στην τελωνειακή ένωση που θα αντεπεξέλθει στη δοκιμασία του χρόνου κατά τις επόμενες δεκαετίες, η Επιτροπή πρότεινε την πιο φιλόδοξη και ολοκληρωμένη μεταρρύθμιση της τελωνειακής ένωσης από τη δημιουργία της το 1968, η οποία βασίζεται σε τρεις θεμελιώδεις αρχές:

1. Μια **αποδοτική τελωνειακή ένωση** με απλουστευμένες και εκσυγχρονισμένες τελωνειακές διαδικασίες, ώστε οι νόμιμες επιχειρήσεις να μπορούν να επωφελούνται από εμπορικές ευκαιρίες με τη βεβαιότητα ότι οι ανταγωνιστές τους τηρούν επίσης το ευρύ φάσμα κανόνων που επιβάλλονται σύμφωνα με το τελωνειακό πλαίσιο, ανεξάρτητα από το σημείο εισόδου των εμπορευμάτων στην ΕΕ.
2. Μια **γεωπολιτική τελωνειακή ένωση**, ικανή να υπερασπίζεται καλύτερα τα οικονομικά συμφέροντα της ΕΕ και των κρατών μελών της, καθώς και τα συμφέροντα και τις αξίες της ΕΕ στον τομέα της προστασίας από έκνομες ενέργειες, της ασφάλειας, της υγείας, της οικονομίας και του περιβάλλοντος, για τον συντονισμό των εμπορικών περιορισμών και τη διαμόρφωση της διεθνούς τελωνειακής συνεργασίας, μέσω της συγκέντρωσης ικανοτήτων και εμπειρογνωσίας σε κεντρικό επίπεδο στην τελωνειακή αρχή της ΕΕ.
3. Μια **ευέλικτη και ανθεκτική στις μελλοντικές εξελίξεις τελωνειακή ένωση**, η οποία θα προσαρμόζεται με ευελιξία στις αλλαγές στις αλυσίδες εφοδιασμού, είτε πρόκειται για τη διττή πράσινη και ψηφιακή μετάβαση κατά την τρέχουσα δεκαετία είτε για τις μελλοντικές εξελίξεις στη διαχείριση των αλυσίδων εφοδιασμού. Αυτό θα υποστηριχθεί από τον νέο τελωνειακό κόμβο δεδομένων της ΕΕ, ο οποίος έχει σχεδιαστεί για να εξελίσσεται με την πάροδο του χρόνου με βάση τις νέες απαιτήσεις όσον αφορά τις τελωνειακές διαδικασίες, σε αντίθεση με τα παραδοσιακά πληροφοριακά συστήματα που δημιουργούνται μόνο για συγκεκριμένες διαδικασίες και συγκεκριμένους σκοπούς.

Πλαίσιο 1: Η τελωνειακή μεταρρύθμιση εν συντομία

Η μεταρρύθμιση αυτή αποσκοπεί στη δημιουργία ενός αποδοτικότερου από πλευράς κόστους και αποτελεσματικότερου πλαισίου συνεργασίας που θα διέπει την τελωνειακή ένωση, με

²² Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, Μετάβαση της τελωνειακής ένωσης στο επόμενο στάδιο: σχέδιο δράσης [COM(2020) 581 final].

²³ Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 18ης Ιανουαρίου 2023 σχετικά με την 30ή επέτειο της ενιαίας αγοράς: εορτασμός των επιτευγμάτων με το βλέμμα στις μελλοντικές εξελίξεις [[2022/3015\(RSP\)](#)].

βάση μια νέα εταιρική σχέση μεταξύ των τελωνειακών αρχών της ΕΕ και μεταξύ τελωνείων και επιχειρήσεων, με δύο πρωταρχικούς στόχους:

- (i) **μείωση του κόστους συμμόρφωσης** για τις διοικήσεις και τις επιχειρήσεις, μέσω απλουστευμένων και εκσυγχρονισμένων διαδικασιών (κεφάλαιο 4)
- (ii) **παροχή στα τελωνεία της ΕΕ της δυνατότητας να προστατεύουν καλύτερα τα οικονομικά και μη οικονομικά συμφέροντα της ΕΕ και των κρατών μελών της, καθώς και την ενιαία αγορά**, με βάση κοινή διαχείριση κινδύνων σε επίπεδο ΕΕ και πιο εναρμονισμένους ελέγχους (κεφάλαιο 5)

Οι δύο αυτοί στόχοι είναι άρρηκτα συνδεδεμένοι: Όσο περισσότερο ενισχύονται οι ικανότητες ελέγχου, τόσο περισσότερες διαδικασίες μπορούν να απλουστευτούν. Όσο περισσότερες διαδικασίες απλουστεύονται, τόσο περισσότεροι πόροι μπορούν να ελευθερωθούν για την αντιμετώπιση του παράνομου εμπορίου. Για την υλοποίηση αυτής της φιλοδοξίας, η μεταρρύθμιση προτείνει τη δημιουργία δύο βασικών καταλυτικών παραγόντων: της τελωνειακής αρχής της ΕΕ και του τελωνειακού κόμβου δεδομένων της ΕΕ.

Βασική λειτουργία της **τελωνειακής αρχής της ΕΕ** (βλ. επίσης πλαίσιο 5) θα είναι η **συγκέντρωση εμπειρογνώσιας και ικανοτήτων** που είναι, επί του παρόντος, διάσπαρτες σε ολόκληρη την ΕΕ, η καθοδήγηση, ο συντονισμός και η υποστήριξη των εθνικών τελωνειακών αρχών στην ΕΕ. Με τον τρόπο αυτόν θα καταστεί δυνατή η ενισχυμένη εποπτεία της αλυσίδας εφοδιασμού, καθώς οι τελωνειακές αρχές σε ενωσιακό και εθνικό επίπεδο θα **«ενεργούν ως ενιαίο σύνολο»** όσον αφορά τον έλεγχο των εξωτερικών συνόρων της ΕΕ για τα εμπορεύματα.

Ο νέος **τελωνειακός κόμβος δεδομένων της ΕΕ** (βλ. επίσης πλαίσιο 3) θα αποτελεί το πρόσωπο και την κινητήρια δύναμη της τελωνειακής ένωσης και προϋπόθεση για την ενίσχυση της επιτήρησης και την απλούστευση των διαδικασιών. Με την πάροδο του χρόνου, θα ενσωματώσει και θα αντικαταστήσει την υφιστάμενη υποδομή τεχνολογίας πληροφοριών των τελωνείων και, ταυτόχρονα, θα ενισχύσει τη διαλειτουργικότητα με συναφείς τομείς πολιτικής (βλ. επίσης κεφάλαιο 6). Με τον τρόπο αυτόν, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα **εξοικονομούν δισεκατομμύρια σε ό,τι αφορά δαπάνες ανάπτυξης και συντήρησης τεχνολογίας πληροφοριών ετησίως** σε σύγκριση με την υφιστάμενη κατάσταση²⁴.

Οι συναλλασσόμενοι θα επωφεληθούν από ετήσια μείωση του κόστους συμμόρφωσης κατά περίπου 2,7 δισ. EUR σε ετήσια βάση λόγω των απλουστευμένων διαδικασιών. Επίσης, η μεταρρύθμιση θα εξασφαλίσει αρκετά δισεκατομμύρια πρόσθετων δημόσιων εσόδων στην ΕΕ, μέσω της μείωσης της φορολογικής και τελωνειακής απάτης και της αντιμετώπισης του ζητήματος της δήλωσης χαμηλότερης δασμολογητέας αξίας. Το ειδικά προσαρμοσμένο καθεστώς για το ηλεκτρονικό εμπόριο θα αποφέρει επίσης πρόσθετα έσοδα, τα οποία εκτιμώνται σε 1 δισ. EUR ετησίως.

4. ΑΠΛΟΥΣΤΕΡΕΣ ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ — ΜΙΑ ΝΕΑ ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΣΧΕΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΤΕΛΩΝΕΙΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Η μεταρρύθμιση καλύπτει τρία επίπεδα απλουστεύσεων: Μια πρώτη δέσμη μέτρων θα μειώσει τις διατυπώσεις για όλους τους συναλλασσόμενους, χωρίς ωστόσο να μειωθούν οι δυνατότητες ελέγχου των τελωνείων. Μια δεύτερη δέσμη απλουστεύσεων, η οποία βασίζεται και βελτιώνει την υφιστάμενη έννοια των *εγκεκριμένων οικονομικών φορέων* (στο εξής:

²⁴ Τα οφέλη και η εξοικονόμηση κόστους είναι ακόμη πιο σημαντικά σε σύγκριση με το αντίστροφο σενάριο της μη συντονισμένης ανάπτυξης κόμβων δεδομένων σε εθνικό επίπεδο, η οποία θα κατακερμάτιζε περαιτέρω την τελωνειακή ένωση.

ΑΕΟ)²⁵, θα εφαρμόζεται μόνο σε επιλεγμένη ομάδα αξιόπιστων και ελεγμένων συναλλασσομένων («Trust and Check»). Τέλος, η μεταρρύθμιση θα θέσει σε εφαρμογή ένα ειδικά προσαρμοσμένο τελωνειακό καθεστώς για το ηλεκτρονικό εμπόριο, ώστε να μειωθεί το κόστος συμμόρφωσης που συνδέεται με τη διεκπεραίωση του ηλεκτρονικού εμπορίου και να καθιερωθεί πλήρης διαφάνεια για τους καταναλωτές. Η διαφάνεια αποτελεί τη γενική κατευθυντήρια αρχή αυτής της μεταρρύθμισης: όσο πιο διαφανείς είναι οι συναλλασσόμενοι απέναντι στα τελωνεία όσον αφορά τις αλυσίδες εφοδιασμού τους, τόσο μικρότερη επιτόπια παρέμβαση χρειάζεται. Αυτό συνιστά θεμελιώδη αλλαγή στη σχέση μεταξύ τελωνείων και επιχειρήσεων, η οποία θα μειώσει τις διοικητικές διατυπώσεις και την περιττή γραφειοκρατία, ενισχύοντας παράλληλα τις ικανότητες διαχείρισης κινδύνων.

Πλαίσιο 2: Σημαντικές απλουστεύσεις για τις επιχειρήσεις και τις αρχές

Οι βασικές απλουστεύσεις αυτής της μεταρρύθμισης περιλαμβάνουν τα εξής:

- **Ενιαία διεπαφή ΕΕ.** Τα τελωνειακά δεδομένα θα πρέπει να υποβάλλονται μόνο στον τελωνειακό κόμβο δεδομένων της ΕΕ, σε αντίθεση με τις πολλαπλές διεπαφές των 111 χωριστών συστημάτων που εφαρμόζονται σήμερα σε ολόκληρη την ΕΕ. Καθώς οι πληροφορίες προέρχονται από σταθερά δεδομένα της αλυσίδας εφοδιασμού, τα δικαιολογητικά έγγραφα πρέπει να υποβάλλονται μόνο μία φορά για πολλαπλές αποστολές. Η υποχρέωση υποβολής τυποποιημένων διασαφήσεων θα καταργηθεί και θα αντικατασταθεί από την υποχρέωση των σχετικών φορέων να παρέχουν εγκαίρως τις σχετικές πληροφορίες. Με τον τρόπο αυτόν, τα εμπορεύματα που τηρούν τη νομοθεσία θα μπορούν να ρέουν χωρίς καμία τελωνειακή παρέμβαση²⁶.
- **Τελωνειακή υπηρεσία μίας στάσης.** Οι αξιόπιστοι και ελεγμένοι συναλλασσόμενοι («Trust and Check») θα έχουν ως εταίρο μία μόνο τελωνειακή διοίκηση, ενώ δραστηριοποιούνται σε ολόκληρη την ΕΕ. Αντί να πρέπει να ασχοληθούν με έως και 27 εθνικές τελωνειακές διοικήσεις με διαφορετικές πρακτικές, οι συναλλασσόμενοι θα ανταλλάσσουν δεδομένα με μία τελωνειακή διοίκηση στον τόπο εγκατάστασής τους, με τη διευκόλυνση που παρέχει ο τελωνειακός κόμβος δεδομένων της ΕΕ. Η προσέγγιση αυτή μπορεί να επεκταθεί σε όλους τους συναλλασσόμενους μετά από διεξοδική επανεξέταση το 2035.
- **Απλούστερες και διαφανέστερες διαδικασίες εισαγωγής προϊόντων ηλεκτρονικού εμπορίου.** Οι πλατφόρμες θα θεωρούνται εισαγωγείς των εμπορευμάτων που πωλούν και πρέπει να δηλώνουν τις εν λόγω πωλήσεις στα τελωνεία. Με τον τρόπο αυτόν θα διασφαλιστεί πλήρης διαφάνεια για τους πολίτες της ΕΕ, οι οποίοι δεν διατρέχουν πια τον κίνδυνο να έρθουν αντιμέτωποι με απρόσμενα τέλη συμμόρφωσης τα οποία χρεώνονται από φορείς εκμετάλλευσης ταχυδρομικών υπηρεσιών ή ταχυμεταφορών.
- **Απλουστευμένη μέθοδος 4 κλάσεων για τον υπολογισμό των δασμών για εμπορεύματα χαμηλής αξίας.** Με τη μεταρρύθμιση θα θεσπιστεί νέο σύστημα για τις αποστολές χαμηλής αξίας, το οποίο απλουστεύει σημαντικά την κατάταξη και τον καθορισμό της δασμολογικής αξίας των εμπορευμάτων χαμηλής αξίας, χωρίς να δημιουργούνται περιθώρια για απάτη. Με τον τρόπο αυτόν θα καταστεί δυνατή η κατάργηση της δασμολογικής απαλλαγής για εμπορεύματα αξίας έως 150 EUR, η οποία αποτελεί επί του παρόντος πηγή τελωνειακής απάτης και απάτης στον τομέα του ΦΠΑ.

Οι τελωνειακές διαδικασίες αντικατοπτρίζουν τη σύνθετη πραγματικότητα του διεθνούς εμπορίου, στο οποίο συμμετέχουν πολλοί παράγοντες, όπως προμηθευτές, συναλλασσόμενοι,

²⁵ Το καθεστώς του εγκεκριμένου οικονομικού φορέα (ΑΕΟ) αποτελεί πιστοποιημένη τυποποιημένη άδεια που εκδίδεται από τις τελωνειακές διοικήσεις. Πιστοποιεί ότι ένας οικονομικός φορέας πληροί ορισμένα πρότυπα όσον αφορά π.χ. την ασφάλεια και την προστασία από έκνομες ενέργειες, τη συμμόρφωση με τους τελωνειακούς κανόνες και την οικονομική φερεγγυότητα.

²⁶ Εξαιρούνται τα εμπορεύματα που υπόκεινται σε περιορισμούς.

μεταφορείς και πάροχοι υπηρεσιών. Σήμερα, οι πληροφορίες συλλέγονται μέσω πολλαπλών διασαφήσεων για κάθε αποστολή εμπορευμάτων, ανεξάρτητα από το μέγεθός της, και σε διαφορετικά στάδια: πριν από την είσοδο ή την έξοδο, κατά την άφιξη, για προσωρινή εναπόθεση και για υπαγωγή του εμπορεύματος σε τελωνειακό καθεστώς. Οι διασαφιστές πρέπει να είναι εξοικειωμένοι με έως και 27 διαφορετικά περιβάλλοντα εθνικών πληροφοριακών συστημάτων. Ενδέχεται επίσης να χρειάζεται να προσκομίζουν δικαιολογητικά έγγραφα σχετικά με την καταγωγή ή την κατασκευή των εμπορευμάτων, ανάλογα με τη φύση τους, όπως όταν η παραγωγή τους ενδέχεται να υπάρχει κίνδυνος να παραβιάζει νομοθεσία της ΕΕ σχετικά με απαγορεύσεις και περιορισμούς (π.χ. τον γεωγραφικό εντοπισμό δασών για την καταπολέμηση της αποψίλωσης ή πληροφορίες σχετικά με κατασκευαστές που έχουν καταδικαστεί για καταναγκαστική εργασία). Οι διατυπώσεις και οι διάφορες διαδικασίες ενέχουν γενικά διοικητικά έξοδα και επιβαρύνουν το εμπόριο.

Ταυτόχρονα, τα τελωνεία μπορούν να επιβάλλουν τους κανόνες μόνο όταν γνωρίζουν εκ των προτέρων ποια εμπορεύματα αναχωρούν ή φθάνουν και μπορούν να αποφασίζουν εάν και πού απαιτούνται παρεμβάσεις και έλεγχοι. Ως εκ τούτου, σε έναν ιδανικό κόσμο, οι διαδικασίες για τις εμπορικές ροές που τηρούν τη νομοθεσία θα είναι απλές, προσβάσιμες και πλήρως αυτοματοποιημένες. Τα τελωνεία θα είναι, επομένως, σε θέση να διαθέτουν τους πόρους τους για την καλύτερη στόχευση των κινδύνων και τη διενέργεια ελέγχων με τρόπο που προκαλεί τις λιγότερες οχλήσεις. Για να συμβεί αυτό, η προσοχή των τελωνείων πρέπει να μετατοπιστεί από την εστίαση στη συμμόρφωση των μεμονωμένων αποστολών με τις διαδικασίες προς την εστίαση στα προβλήματα και τους κινδύνους των συνολικών αλυσίδων εφοδιασμού, με βάση τις πληροφορίες που έχουν στη διάθεσή τους. Ως εκ τούτου, η εν λόγω τελωνειακή μεταρρύθμιση θα ενισχύσει την ικανότητα των τελωνείων να επιτηρούν τις αλυσίδες εφοδιασμού και να παρεμβαίνουν, όπου είναι αναγκαίο (βλ. επίσης κεφάλαιο 5). Η διαλειτουργικότητα με άλλες σχετικές βάσεις δεδομένων, η οποία καθιστά δυνατές συνδέσεις, όπως αυτές μεταξύ του συστήματος ενιαίας τελωνειακής θυρίδας της ΕΕ για την ανταλλαγή πιστοποιητικών και του μητρώου ψηφιακών διαβατηρίων προϊόντος²⁷, θα είναι καθοριστικής σημασίας για τη διευκόλυνση των τελωνειακών ελέγχων και των ελέγχων επιβολής της νομοθεσίας, μέσω της παροχής τυποποιημένων πληροφοριών σε ηλεκτρονική μορφή.

Πλαίσιο 3: Ο τελωνειακός κόμβος δεδομένων της ΕΕ — αποδοχή της επανάστασης στα βιομηχανικά δεδομένα

Ο τελωνειακός κόμβος δεδομένων της ΕΕ θα είναι το πρόσωπο και η κινητήρια δύναμη της τελωνειακής ένωσης. Θα συλλέγει, θα επεξεργάζεται, θα συνδέει και θα αποθηκεύει όλα τα σχετικά δεδομένα, επαναπροσδιορίζοντας έτσι τον τρόπο με τον οποίο οι πληροφορίες παρέχονται, χρησιμοποιούνται για σκοπούς τελωνειακής επιτήρησης και κοινοποιούνται στις αρχές-εταίρους. Θα διενεργεί επίσης ανάλυση κινδύνων σε επίπεδο ΕΕ. Ο τελωνειακός κόμβος δεδομένων της ΕΕ αποτελεί βασικό καταλυτικό παράγοντα και προαπαιτούμενο για τα εξής:

- **Απλουστευμένες διαδικασίες και μείωση του κόστους συμμόρφωσης** τόσο για τις επιχειρήσεις όσο και για τις αρχές. Οι πληροφορίες μπορούν να παρέχονται στα τελωνεία μέσω απευθείας σύνδεσης με τον τελωνειακό κόμβο δεδομένων της ΕΕ, αντί μέσω πολλαπλών εθνικών συστημάτων. Αυτό καθιστά δυνατή την πολλαπλή διαβίβαση και την

²⁷ Όπως προβλέπεται στην πρόταση κανονισμού για τη θέσπιση πλαισίου για τον καθορισμό απαιτήσεων οικολογικού σχεδιασμού όσον αφορά τα βιώσιμα προϊόντα και για την κατάργηση της οδηγίας 2009/125/ΕΚ [COM(2022) 142 final].

παροχή σταθερών πληροφοριών μία φορά και την επαναχρησιμοποίησή τους για μεταγενέστερες εισαγωγές ή εξαγωγές.

- **Κοινή ανάλυση κινδύνων σε επίπεδο ΕΕ, στην οποία θα στηρίζονται οι συστάσεις ελέγχου**, με βάση κεντρικά δεδομένα, ώστε να προστατεύονται αποδοτικότερα και αποτελεσματικότερα τα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ όσον αφορά τα εμπορεύματα (κεφάλαιο 5). Οι πληροφορίες που παρέχονται στον τελωνειακό κόμβο δεδομένων της ΕΕ θα χρησιμοποιούνται για ανάλυση κινδύνων σε επίπεδο ΕΕ και σε εθνικό επίπεδο. Πέραν της τελωνειακής αρχής της ΕΕ, οι εθνικές αρχές, καθώς και η Επιτροπή, η OLAF, η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία (EPPO) και, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, η Ευρωπόλ και ο Frontex θα έχουν πρόσβαση στον τελωνειακό κόμβο δεδομένων της ΕΕ, με αποτέλεσμα να ενισχύονται σημαντικά οι αναλυτικές τους ικανότητες. Αυτό καθιστά δυνατή την πανευρωπαϊκή επισκόπηση των κινδύνων και συνεπάγεται ότι οι κίνδυνοι μπορούν να αντιμετωπιστούν σε ολόκληρη την ΕΕ, ανεξάρτητα από τον τόπο εισόδου των εμπορευμάτων, έτσι ώστε να υποστηρίζεται η διαχείριση των κινδύνων σε ενωσιακό και εθνικό επίπεδο.

4.1 Απλουστεύσεις για όλους τους συναλλασσόμενους

Στο ισχύον σύστημα, οι τελωνειακές διατυπώσεις διεκπεραιώνονται συνήθως από διασαφιστή, ο οποίος δεν είναι κατ' ανάγκη ο εισαγωγέας ή ο εξαγωγέας. Στο νέο σύστημα, κάθε μεμονωμένη αποστολή θα συνδέεται με **έναν και μόνο φορέα, ο οποίος θα είναι υπεύθυνος για τη συμμόρφωση με τους κανόνες για τις πληρωμές δασμών και τα προϊόντα**. Οι εισαγωγείς και οι εξαγωγείς θα είναι υπεύθυνοι για την καταβολή των εφαρμοστέων δασμών και φόρων και για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης με τις διάφορες διαδικαστικές και νομοθετικές απαιτήσεις.

Στο πλαίσιο αυτής της **καινοτόμου νέας εταιρικής σχέσης**, οι επιχειρήσεις θα μπορούν να παρέχουν τις πληροφορίες που συνήθως πρέπει να παρέχουν στα τελωνεία σχετικά με τις εισαγωγές και τις εξαγωγές τους απευθείας μέσω μίας διεπαφής πληροφοριακού συστήματος – του τελωνειακού κόμβου δεδομένων της ΕΕ. Διάφοροι παράγοντες που εμπλέκονται στη διακίνηση των εμπορευμάτων, όπως μεταφορείς ή φορείς εκμετάλλευσης αποθηκών, θα εισαγάγουν επίσης τα σχετικά στοιχεία δεδομένων τους μέσω του νέου εργαλείου. Θα δοθεί έμφαση στη συλλογή άμεσων δεδομένων από εμπορικά συστήματα και συστήματα συναλλαγών, διαδικτυακές πλατφόρμες και άλλες πηγές, ενώ συμπληρωματικά θα μειωθεί η εξάρτηση από δεδομένα τρίτων και οι τελωνειακές διαδικασίες γενικά. Σταθερές πληροφορίες σχετικά με τις αλυσίδες εφοδιασμού που δεν αναμένεται να αλλάξουν βραχυπρόθεσμα μπορούν να υποβάλλονται μία φορά και να επαναχρησιμοποιούνται για μεταγενέστερες εισαγωγές ή εξαγωγές. Με την πάροδο του χρόνου, αυτό θα εξελιχθεί σε πλήρη επισκόπηση της αλυσίδας εφοδιασμού και των δραστηριοτήτων των επιχειρήσεων.

Αυτή η εταιρική σχέση δεν θα δημιουργήσει νέα κενά τα οποία θα μπορούν να εκμεταλλευτούν οι εγκληματικές δραστηριότητες: τα τελωνεία θα διαθέτουν όλες τις πληροφορίες που χρειάζονται σε πραγματικό χρόνο σχετικά με το ποια εμπορεύματα διακινούνται και πότε (βλ. επίσης κεφάλαιο 5). Η ανάλυση των τελωνειακών κινδύνων θα ενισχυθεί με τη συλλογή καλύτερων δεδομένων σχετικά με την αλυσίδα εφοδιασμού και την καθιέρωση της ανάλυσης κινδύνων σε επίπεδο ΕΕ για την καταπολέμηση της διασυνοριακής απάτης, η οποία, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, μπορεί να τροφοδοτεί τις αναλύσεις για την αξιολόγηση απειλών που εκπονούν άλλοι οργανισμοί της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένων της Ευρωπόλ και του Frontex, στο πλαίσιο των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων τους. Τα τελωνεία θα έχουν πανοραμική εικόνα των τρεχουσών αλυσίδων εμπορίου και εφοδιασμού. Από κοινού με τις αρχές-εταίρους, θα μπορούν να παρεμβαίνουν σε κάθε συγκεκριμένη αποστολή με βάση την οικεία ανάλυση κινδύνου, πριν από τη φόρτωση, κατά την είσοδο, κατά τη μεταφορά ή στον προορισμό.

4.2 Απλουστεύσεις για τους αξιόπιστους και ελεγμένους συναλλασσόμενους («Trust and Check»)

Μια μικρή ομάδα επιλεγμένων αξιόπιστων και ελεγμένων συναλλασσόμενων («Trust and Check») θα επωφεληθεί από ακόμη μεγαλύτερες απλουστεύσεις που θα μειώνουν στο ελάχιστο τα έγγραφα και τις διατυπώσεις²⁸. Εμπορικές ροές που χαρακτηρίζονται από διαφάνεια θα μπορούν να κυκλοφορούν μέσω «πράσινων λωρίδων», χωρίς τυπική αλληλεπίδραση με τα τελωνεία και χωρίς διοικητική επιβάρυνση, ενώ τα τελωνεία θα ζητούν έλεγχο μόνο εάν είναι αναγκαίο. Η έννοια των αξιόπιστων και ελεγμένων συναλλασσόμενων («Trust and Check») αποτελεί αναβάθμιση και ενίσχυση της ισχύουσας ιδιότητας των ΑΕΟ. Όπως και οι ΑΕΟ, οι αξιόπιστοι και ελεγμένοι συναλλασσόμενοι («Trust and Check») θα πρέπει να πληρούν σειρά κριτηρίων που αποσκοπούν στο να διασφαλίσουν ότι πρόκειται για αξιόπιστους φορείς, όπως λευκό μητρώο, υψηλό επίπεδο ελέγχου των δραστηριοτήτων τους και της αλυσίδας εφοδιασμού τους, και οικονομική φερεγγυότητα. Επίσης, θα πρέπει να διαθέτουν σε λειτουργία ηλεκτρονικό σύστημα, το οποίο θα παρέχει πρόσβαση σε δεδομένα σε πραγματικό χρόνο σχετικά με τη διακίνηση των αποστολών τους και τη συμμόρφωσή τους με όλες τις σχετικές απαιτήσεις μέσω του τελωνειακού κόμβου δεδομένων της ΕΕ.

Δεδομένου ότι τα τελωνεία της ΕΕ θα έχουν **πλήρη επισκόπηση της αλυσίδας εφοδιασμού για τους αξιόπιστους και ελεγμένους συναλλασσόμενους («Trust and Check»)**, οι εν λόγω συναλλασσόμενοι θα μπορούν να λάβουν άδεια από τα τελωνεία ώστε να παρακολουθούν οι ίδιοι τη συμμόρφωση των εμπορευμάτων τους υπό ορισμένες προϋποθέσεις, να θέτουν σε ελεύθερη κυκλοφορία τα εμπορεύματα για λογαριασμό των τελωνειακών αρχών και να καταβάλλουν δασμούς περιοδικά, χωρίς να υποβάλλουν τελωνειακές διασαφήσεις βάσει συναλλαγών ανά αποστολή. Τα τελωνεία θα είναι σε θέση να διενεργούν ανάλυση κινδύνων και να ελέγχουν τις πληροφορίες σε συνεχή βάση, καθώς και να ζητούν έλεγχο όποτε το κρίνουν αναγκαίο. Η ποιότητα, η συνοχή και η ακρίβεια των πληροφοριών που λαμβάνονται θα καθιστούν δυνατή την παρακολούθηση της αξιοπιστίας του φορέα. Εάν χρειαστεί, τα τελωνεία θα μπορούν να ανακαλέσουν ή να αναστείλουν την άδεια αξιοπιστίας και ελέγχου, εάν οι αξιόπιστοι και ελεγμένοι συναλλασσόμενοι («Trust and Check») παύσουν να πληρούν τα κριτήρια για τη χορήγηση της άδειας ή σε περίπτωση παραπτώματος.

4.3 Ειδικά προσαρμοσμένο τελωνειακό καθεστώς για το ηλεκτρονικό εμπόριο

Με βάση τον επιτυχή εκσυγχρονισμό του καθεστώτος που διέπει τον ΦΠΑ²⁹, η παρούσα μεταρρύθμιση **θεσπίζει ειδικά προσαρμοσμένο τελωνειακό καθεστώς για το ηλεκτρονικό εμπόριο**³⁰. Το 2017 τα κράτη μέλη της ΕΕ συμφώνησαν να καταργήσουν την απαλλαγή από τον ΦΠΑ για τα εισαγόμενα εμπορεύματα δασμολογητέας αξίας έως 22 EUR από το 2021, με σκοπό την προσαρμογή των κανόνων για τον ΦΠΑ στην πραγματικότητα των εξ αποστάσεως πωλήσεων αγαθών που διαμορφώθηκε από την εξαιρετική ανάπτυξη του ηλεκτρονικού εμπορίου. Πριν από τη μεταρρύθμιση αυτή, το ηλεκτρονικό εμπόριο αποτελούσε σημαντικό τυφλό σημείο. Τα εμπορεύματα χαμηλής αξίας δεν δηλώνονταν στο τελωνείο, με αποτέλεσμα την πλήρη έλλειψη επιτήρησης της αλυσίδας εφοδιασμού. Από τον Ιούλιο του 2021, όλα τα εισαγόμενα εμπορεύματα υπόκεινται σε ΦΠΑ και καλύπτονται από

²⁸ Αντιθέτως, πρέπει να διατηρηθεί η υποχρέωση παροχής ορισμένων ελάχιστων πληροφοριών πριν από τη φόρτωση και πριν από την άφιξη.

²⁹ Υποσημείωση 9. Βλ. επίσης τη [νομοθεσία της ΕΕ για τον ΦΠΑ \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2016/1031/oj).

³⁰ Οι νέοι κανόνες θα λαμβάνουν δεόντως υπόψη τις πολυμερείς διαπραγματεύσεις στο πλαίσιο του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ) ή τις ψηφιακές εταιρικές σχέσεις που έχουν συναφθεί με την Ιαπωνία, την Κορέα και τη Σινγκαπούρη.

ψηφιακή τελωνειακή διασάφηση. Σε αυτά περιλαμβάνονται εμπορεύματα δασμολογητέας αξίας έως 150 EUR για τα οποία δεν οφείλονται δασμοί επί του παρόντος.

Θα θεσπιστούν νέες διαδικασίες για την περαιτέρω απλούστευση του ισχύοντος καθεστώτος και την ευθυγράμμισή του με τους κανόνες σχετικά με τον ΦΠΑ στο ηλεκτρονικό εμπόριο. Δεδομένου ότι τα τελωνεία δεν διαθέτουν τα μέσα για την ορθή επιβολή των κανόνων του διεθνούς εμπορίου στο διασυνοριακό ηλεκτρονικό εμπόριο, **οι ψηφιακές πλατφόρμες θα καταστούν «θεωρούμενοι εισαγωγείς»** (αντί των καταναλωτών) και θα θεωρούνται υπεύθυνες για όλες τις τελωνειακές διατυπώσεις και πληρωμές. Θα χρεώνουν τους τελωνειακούς δασμούς κατά τη στιγμή της πώλησης και θα τους καταβάλλουν στα αντίστοιχα κράτη μέλη, όπως ήδη πράττουν για τον ΦΠΑ³¹.

Επίσης, στο αναθεωρημένο κοινό δασμολόγιο θα εισαχθεί **απλουστευμένη μέθοδος για τον υπολογισμό των εφαρμοστέων εισαγωγικών δασμών για εμπορεύματα χαμηλής αξίας** που πωλούνται μέσω εξ αποστάσεως πώλησης σε καταναλωτές. Σε συνδυασμό με τη χρήση του τελωνειακού κόμβου δεδομένων της ΕΕ, αυτή η απλουστευμένη μέθοδος αναμένεται να αντισταθμίσει την πιθανή αύξηση του διοικητικού κόστους του καθεστώτος ηλεκτρονικού εμπορίου. Θα βασιστεί σε **σύστημα κλιμακωτής τιμολόγησης 4 κλάσεων** με αντίστοιχους δασμολογικούς συντελεστές κατ' αξίαν³² της τάξης του 5 % (π.χ. για παιχνίδια, είδη οικιακής χρήσης), 8 % (π.χ. για προϊόντα μεταξιού, γυάλινα σκεύη), 12 % (π.χ. για μαχαιροπήρουνα, ηλεκτρικά μηχανήματα) και 17 % (π.χ. για υποδήματα). Με τον τρόπο αυτόν θα απλουστευτούν οι κανόνες, όπως πράττουν ήδη διεθνείς εταίροι όπως ο Καναδάς³³, ενώ παράλληλα θα καλυφθεί ένα κενό που, επί του παρόντος, συνεπάγεται διαφυγόντα έσοδα για τους προϋπολογισμούς της ΕΕ, ύψους τουλάχιστον 1 δισ. EUR.

Δεδομένου ότι τα τελωνεία θα λαμβάνουν σχετικές πληροφορίες από την πλατφόρμα για όλες τις πωλήσεις, **οι νέοι κανόνες θα δώσουν επίσης στα τελωνεία τη δυνατότητα να επιβάλλουν καλύτερα τη συμμόρφωση με τις απαιτήσεις για τα προϊόντα.** Εάν τα τελωνεία αντιμετωπίζουν πρόβλημα σχετικά με κάποιο πακέτο, θα μπορούν να διερευνήσουν περαιτέρω αν πρόκειται για μεμονωμένη περίπτωση ή για συστημικό πρόβλημα. Επίσης, τα τελωνεία θα μπορούν να συμβάλουν στην επιβολή των νέων κανόνων σχετικά με την ευθύνη που ενσωματώνονται στην **πράξη για τις ψηφιακές υπηρεσίες**³⁴.

Τέλος, οι νέοι κανόνες θα αποφαινίσουν τις αρμοδιότητες κατά τη διαδικασία εισαγωγής, αυξάνοντας έτσι τη διαφάνεια στο ηλεκτρονικό εμπόριο. Με τον τρόπο αυτόν, θα προστατεύονται οι πολίτες της ΕΕ από δυσάρεστες εκπλήξεις, όπως απροσδόκητα έξοδα και επαχθείς τελωνειακές διατυπώσεις. Οι καταναλωτές θα έχουν διαφάνεια όσον αφορά το πλήρες κόστος της διαδικτυακής τους αγοράς και θα το πληρώνουν εφάπαξ, όπως ήδη πράττουν για τον ΦΠΑ. Επίσης, θα έχουν μεγαλύτερη εμπιστοσύνη ότι τα προϊόντα που αγοράζουν δεν θα βλάψουν τους ίδιους ή το περιβάλλον, γεγονός που δίνει κίνητρο στις επιχειρήσεις να παράγουν με βιώσιμο τρόπο.

³¹ Οι πλατφόρμες θα είναι επίσης υπεύθυνες να διασφαλίζουν την εγγραφή των επιχειρήσεων πώλησης προϊόντων εξ αποστάσεως σε οργανώσεις ευθύνης του παραγωγού για τα εμπορεύματα που υπόκεινται σε διευρυμένη ευθύνη του παραγωγού, προκειμένου να διασφαλιστούν ισότιμοι όροι ανταγωνισμού με άλλες επιχειρήσεις πώλησης.

³² «Δασμοί που εισπράττονται ως ποσοστό της αξίας των εισαγόμενων υπηρεσιών ή εμπορευμάτων και όχι επί του βάρους ή επί του αριθμού των μονάδων τους».

³³ Βλ. https://www.wto.org/english/tratop_e/msmes_e/canada_sept21_e.pdf.

³⁴ Κανονισμός (ΕΕ) 2022/2065 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Οκτωβρίου 2022, σχετικά με την ενιαία αγορά ψηφιακών υπηρεσιών και την τροποποίηση της οδηγίας 2000/31/ΕΚ (πράξη για τις ψηφιακές υπηρεσίες) (Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ) (ΕΕ L 277 της 27.10.2022, σ. 1).

5. Η ΕΠΙΤΗΡΗΣΗ ΤΩΝ ΑΛΥΣΙΔΩΝ ΕΦΟΔΙΑΣΜΟΥ ΩΣ ΓΕΩΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ — ΜΙΑ ΝΕΑ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΣΤΑ ΣΥΝΟΡΑ ΤΗΣ ΕΕ ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΑ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΑ.

Πλαίσιο 4: Βασικές ικανότητες του νέου πλαισίου διαχείρισης κινδύνων της ΕΕ

Η μεταρρύθμιση θα εισαγάγει νέο πλαίσιο διακυβέρνησης για τη διαχείριση κινδύνων στην ΕΕ, με τη συμμετοχή των κρατών μελών, της Επιτροπής, της νέας τελωνειακής αρχής της ΕΕ (βλ. επίσης πλαίσιο 5), καθώς και των αρχών εποπτείας της αγοράς και άλλων σχετικών αρχών. Είναι σημαντικό ότι η νέα εταιρική σχέση με τις επιχειρήσεις υποστηρίζει αυτό το νέο πλαίσιο διακυβέρνησης.

Με τη μεταρρύθμιση θα δημιουργηθούν τέσσερις ικανότητες που είναι ζωτικής σημασίας για τη διασφάλιση της διαχείρισης κινδύνων με σκοπό την προστασία των κοινών συνόρων της ΕΕ όσον αφορά τα εμπορεύματα:

1. **κεντρική ικανότητα ανάλυσης κινδύνων** στο επίκεντρο της νέας τελωνειακής αρχής της ΕΕ, η οποία θα αξιοποιεί τον νέο πλούτο δεδομένων στον **τελωνειακό κόμβο δεδομένων της ΕΕ**.
2. μηχανισμός για τη διασφάλιση **πιο εναρμονισμένης εφαρμογής της διαχείρισης κινδύνων και των ελέγχων** σε όλα τα κοινά σύνορα της ΕΕ για τα εμπορεύματα.
3. **πλαίσιο συνεργασίας διαφόρων αρχών** που διαχειρίζονται την ενιαία αγορά και την τελωνειακή ένωση.
4. διαδικασία διαμόρφωσης **κοινής άποψης σχετικά με την ιεράρχηση των κινδύνων**.

Για την εξισορρόπηση των αναγκών και των πόρων, οι τελωνειακοί έλεγχοι βασίζονται, σε μεγάλο βαθμό, σε αυτοματοποιημένη και στοχευμένη διαχείριση των κινδύνων. Σήμερα, τα κράτη μέλη χρησιμοποιούν εθνικά συστήματα με εθνικά δεδομένα για τον σκοπό αυτόν, χωρίς να υπάρχει επιτήρηση των αλυσίδων εφοδιασμού σε επίπεδο ΕΕ. Επί του παρόντος, ούτε τα κράτη μέλη ούτε η Επιτροπή έχουν πλήρη εικόνα των αποστολών, των φορέων εκμετάλλευσης ή των αλυσίδων εφοδιασμού σε επίπεδο ΕΕ για τους σκοπούς διαχείρισης κινδύνου και ελέγχου.

Το ΕΕΣ έχει εντοπίσει διαρθρωτικές προκλήσεις και ελλείψεις στη διαχείριση των **χρηματοοικονομικών κινδύνων**, οι οποίες βλάπτουν τα οικονομικά συμφέροντα της ΕΕ. Η διαχείριση κινδύνων στην ΕΕ **στερείται σημαντικών χαρακτηριστικών, όπως:** *ανάλυση σε επίπεδο ΕΕ, με βάση δεδομένα από όλες τις εισαγωγές στην ΕΕ· κατάλληλες τεχνικές εξόρυξης δεδομένων· και κατάλληλες μεθόδους για την αντιμετώπιση των χρηματοοικονομικών κινδύνων για τις εισαγωγές που προκύπτουν από το ηλεκτρονικό εμπόριο· και η ομοιόμορφη εφαρμογή των τελωνειακών ελέγχων από τα κράτη μέλη είναι αναγκαία για να αποτραπεί το ενδεχόμενο δόλιοι εισαγωγείς να στοχεύουν συννοριακά σημεία εισόδου με χαμηλότερο επίπεδο ελέγχων.*

Τα τελωνεία έχουν ακόμα λιγότερα εφόδια για τη διαχείριση των **μη χρηματοοικονομικών κινδύνων**: το ισχύον πλαίσιο διαχείρισης κινδύνων δεν αποτυπώνει επαρκώς τον αυξανόμενο αριθμό και την πολυπλοκότητα των νομοθετικών πράξεων της ΕΕ που απαιτούν από τα τελωνεία να ελέγχουν τη συμμόρφωση των προϊόντων κατά την εισαγωγή τους. Οι συνέργειες με τις σχετικές πολιτικές εξακολουθούν να μην έχουν αξιοποιηθεί. Δεν υπάρχει κοινή προσέγγιση όσον αφορά την ιεράρχηση των μη χρηματοοικονομικών κινδύνων. Αντίθετα, οι κίνδυνοι ιεραρχούνται, επί του παρόντος, με μη δομημένο και τυχαίο τρόπο, γεγονός που έχει ως αποτέλεσμα 27 διαφορετικές εθνικές προσεγγίσεις για τον έλεγχο των συνόρων της ΕΕ όσον αφορά τα εμπορεύματα, καθώς και το να ανοίγει ο δρόμος για αναδρομολόγηση, καταστρατήγηση και απάτη.

Με απλά λόγια, η **τελωνειακή ένωση της ΕΕ δεν διαθέτει αποτελεσματικό ενωσιακό πλαίσιο διαχείρισης κινδύνων** για την προστασία των συνόρων της ΕΕ όσον αφορά τα εμπορεύματα. Πέντε κατευθυντήριες αρχές αποτελούν την εννοιολογική βάση για ένα ολιστικό πλαίσιο διαχείρισης κινδύνων της ΕΕ, επιδιώκοντας την εφαρμογή κοινών προτύπων, ενώ αναγνωρίζονται παράλληλα συγκεκριμένα εθνικά/περιφερειακά/τομεακά χαρακτηριστικά:

1. **προσαρμοσμένη διαχείριση κινδύνων**, με εξισορρόπηση των κεντρικών αρχών και των εθνικών/περιφερειακών/τομεακών ιδιαιτεροτήτων και διαχείριση των μη χρηματοοικονομικών και των χρηματοοικονομικών κινδύνων·
2. **δυναμική διαχείριση κινδύνων**, με προσαρμογή στις συνεχείς μεταβολές του τοπίου κινδύνων και των εργαλείων εντοπισμού·
3. **διαχείριση κινδύνων χωρίς αποκλεισμούς**, με βάση τη συνεργασία με άλλες αρχές και αξιόπιστους και ελεγμένους συναλλασσόμενους («Trust and Check»)·
4. **διαχείριση κινδύνων βάσει δεδομένων**, με αποδοτική και ολοκληρωμένη αξιοποίηση όλων των διαθέσιμων δεδομένων·
5. **αποτελεσματική διαχείριση κινδύνων**, η οποία διασφαλίζει πιο εναρμονισμένη εφαρμογή των τελωνειακών ελέγχων στα ενιαία εξωτερικά σύνορα.

Δεν υπάρχουν τελωνειακά σύνορα μεταξύ των κρατών μελών και οι έλεγχοι από έναν τελωνειακό υπάλληλο εξυπηρετούν όλα τα κράτη μέλη. Μια απόφαση σχετικά με την ένταση των ελέγχων που σχετίζονται με συγκεκριμένους κινδύνους —για παράδειγμα, την επιβολή κυρώσεων κατά της Ρωσίας— έχει αντίκτυπο σε ολόκληρη την ΕΕ. Ως εκ τούτου, η διαχείριση κινδύνων στην ΕΕ πρέπει να βασίζεται σε **κοινή ιεράρχηση των κινδύνων για την ΕΕ των 27**. Όσον αφορά τους χρηματοοικονομικούς κινδύνους, η Επιτροπή καθορίζει ήδη ορισμένους τομείς ελέγχου προτεραιότητας και κοινά κριτήρια κινδύνου, τα οποία πρέπει να εφαρμόζονται από τα κράτη μέλη. Δεδομένου του αυξανόμενου αριθμού των μη χρηματοοικονομικών κινδύνων που πρέπει να διαχειρίζονται τα τελωνεία, η μεταρρύθμιση αυτή θεσπίζει παρόμοια διαδικασία για τους εν λόγω μη χρηματοοικονομικούς κινδύνους. Αυτή η ιεράρχηση των κινδύνων θα καθοδηγεί την τελωνειακή αρχή της ΕΕ (βλ. επίσης πλαίσιο 5) κατά την επιχειρησιακή διαχείριση των κινδύνων σε επίπεδο ΕΕ και τις τελωνειακές αρχές των κρατών μελών κατά τη λήψη των οικείων αποφάσεων ελέγχου. Δεδομένου ότι πρόκειται επίσης για πολιτικό ζήτημα, θα μπορούσε στο μέλλον να αποτελέσει αντικείμενο ανταλλαγής απόψεων σχετικά με τη στάθμιση των κινδύνων και την ιεράρχησή τους σε πολιτικό επίπεδο στο Συμβούλιο.

Δεδομένων των διαφορετικών ειδών μη χρηματοοικονομικών κινδύνων (ασφάλεια, προστασία από έκνομες ενέργειες, περιβάλλον κ.λπ.), η αποδοτικότερη στρατηγική επιβολής εξαρτάται από τη φύση της τομεακής νομοθεσίας. Όσον αφορά όλους τους μη χρηματοοικονομικούς κινδύνους, απαιτείται **στενότερη στρατηγική και επιχειρησιακή συνεργασία μεταξύ τελωνειακών και μη τελωνειακών αρχών** (π.χ. αρχών εποπτείας της αγοράς, αρχών επιβολής του νόμου, αρχών διαχείρισης των συνόρων και φορολογικών αρχών). Ο εν λόγω συντονισμός θα πρέπει να ξεκινήσει με μια πιο συμπεριληπτική και ολιστική χάραξη πολιτικής, συνεκτιμώντας τους ρόλους και τις πιθανές συνέργειες των αντίστοιχων αρχών σε προηγούμενο στάδιο. Αυτό αναμένεται να προετοιμάσει το έδαφος για μια πιο στρατηγική προσέγγιση όσον αφορά την επιβολή προτύπων για τα προϊόντα στην ενιαία αγορά. Μια τέτοια στρατηγική προσέγγιση πρέπει να συμπληρωθεί επιχειρησιακά με ανταλλαγή δεδομένων και κοινή ανάλυση κινδύνων³⁵. Ο τελωνειακός κόμβος δεδομένων της

³⁵ Για να διευκολυνθεί αυτή η διατομεακή συνεργασία, ο τελωνειακός κόμβος δεδομένων της ΕΕ θα δημιουργηθεί σε στενή ευθυγράμμιση με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Διαλειτουργικότητας [COM(2017) 134 final] και το σχετικό πλαίσιο συνεργασίας που προτείνεται από την Επιτροπή με την πράξη για μια διαλειτουργική Ευρώπη [COM(2022) 720 final].

ΕΕ, ο οποίος θα βασιστεί στο περιβάλλον ενιαίας θυρίδας της ΕΕ για τα τελωνεία (στο εξής: EU CSW) και στο νέο σύστημα ελέγχου εισαγωγών (ICS 2), θα καταστήσει δυνατή την από κοινού χρήση δεδομένων, πέραν του αυτοματοποιημένου διασταυρούμενου ελέγχου των αδειών ή της ανταλλαγής εγγράφων, με στόχο την ανάπτυξη κοινών στρατηγικών διαχείρισης κινδύνων. Η θέσπιση του ψηφιακού διαβατηρίου προϊόντος θα λειτουργήσει συμπληρωματικά, καθιστώντας δυνατή την ψηφιακή ταυτοποίηση των προϊόντων, σε ατομική βάση, ανά παρτίδα ή βάσει μοντέλου, και διασφαλίζοντας την πρόσβαση σε δεδομένα σχετικά με την προέλευσή τους, την παρουσία επικίνδυνων ουσιών ή κρίσιμων πρώτων υλών και άλλες πληροφορίες σχετικά με τη σύνθεση και τη βιωσιμότητά τους. Επίσης, πληροφορίες από άλλες αρμόδιες αρχές σχετικά με χημικές ουσίες που υπόκεινται σε περιορισμούς ή σχετικά με μη συμμορφούμενες αλυσίδες εφοδιασμού που εντοπίζονται σε οποιοδήποτε κράτος μέλος μπορούν να τροφοδοτούν απευθείας την κοινή ανάλυση κινδύνων, βελτιώνοντας τις πληροφορίες για λήψη των αποφάσεων ελέγχου όλων των κρατών μελών³⁶.

Πλαίσιο 5: Καθήκοντα της τελωνειακής αρχής της ΕΕ

Πρώτον, η τελωνειακή αρχή της ΕΕ θα συγκεντρώνει εμπειρογνώσια σε τελωνειακά θέματα σε κεντρικό επίπεδο για τη διαχείριση κινδύνων σε επίπεδο ΕΕ, αξιοποιώντας, για σκοπούς ανάλυσης κινδύνων, τον πλούτο των δεδομένων που επικαιροποιούνται συνεχώς στον τελωνειακό κόμβο δεδομένων της ΕΕ. Με βάση την ανάλυση αυτή, η τελωνειακή αρχή της ΕΕ θα εκδίδει **συστάσεις ελέγχου** προς τις εθνικές τελωνειακές αρχές, οι οποίες είτε θα πρέπει να τις εφαρμόζουν είτε να αιτιολογούν τη μη εφαρμογή τους. **Η κοινή διαχείριση των κινδύνων**, η οποία μετουσιώνεται σε μια πιο εναρμονισμένη εφαρμογή των τελωνειακών ελέγχων, θα συμβάλει στη δημιουργία πραγματικών κοινών εξωτερικών συνόρων για τα εμπορεύματα. Αυτό θα είναι καίριας σημασίας για την αντιμετώπιση της «ευκαιριακής επιλογής συνόρων» (border shopping), μιας διαδεδομένης πρακτικής που υπονομεύει την ακεραιότητα της ενιαίας αγοράς, μέσω της οποίας οι συναλλασσόμενοι στοχεύουν στον ασθενέστερο κρίκο των εξωτερικών συνόρων της ΕΕ για να επιτρέπουν την είσοδο παράνομων προϊόντων στην ενιαία αγορά. **Η ΕΕ και τα κράτη μέλη θα αλληλοενημερώνονται και θα αλληλοενισχύονται σχετικά με τη διαχείριση των κινδύνων**. Οι εθνικές τελωνειακές αρχές θα συνεχίσουν να διενεργούν εθνικές αναλύσεις και διαχείριση κινδύνων, προσαρμοσμένες στο προφίλ κινδύνων ενός δεδομένου κράτους μέλους, με βάση σαφώς βελτιωμένες πληροφορίες που παρέχονται από τον τελωνειακό κόμβο δεδομένων της ΕΕ και τα συνεργατικά δίκτυα που αυτός θα υποστηρίζει.

Δεύτερον, η τελωνειακή αρχή της ΕΕ θα συντονίζει την επιχειρησιακή διαχείριση των κρίσεων. Σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία της ΕΕ, η τελωνειακή αρχή της ΕΕ θα αναπτύξει πρωτόκολλα και διαδικασίες για διάφορα σενάρια κρίσης και θα διασφαλίσει την εφαρμογή τους. Η τελωνειακή αρχή της ΕΕ θα είναι επίσης ο **κεντρικός συνομιλητής για τελωνειακά θέματα των μη τελωνειακών αρχών** (π.χ. αρχών εποπτείας της αγοράς, αρχών επιβολής του νόμου, συμπεριλαμβανομένης της Ευρωπόλ) και θα είναι επιφορτισμένη με τη διατήρηση της ακεραιότητας της ενιαίας αγοράς³⁷. Ενώ ο τελωνειακός κόμβος δεδομένων της ΕΕ θα παρέχει τις τεχνολογίες πληροφοριών και τα υποστηρικτικά δεδομένα, διασφαλίζοντας

³⁶ Για παράδειγμα, η άμεση πρόσβαση στη βάση δεδομένων του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Χημικών Προϊόντων (στο εξής: ECHA) θα παρέχει δυνατότητα ελέγχου της ύπαρξης έγκυρου αριθμού καταχώρισης για κάθε ουσία που παρασκευάζεται ή εισάγεται από ένα νομικό πρόσωπο σε ποσότητα 1 τόνου και άνω. Αν δεν έχει πραγματοποιηθεί η εν λόγω καταχώριση, δεν επιτρέπεται η διάθεση στην αγορά. Ομοίως, η πρόσβαση στη βάση δεδομένων του ECHA θα παρέχει στις τελωνειακές υπηρεσίες τη δυνατότητα να ελέγχουν τις αποφάσεις αδειοδότησης, όταν η Επιτροπή έχει χορηγήσει εξαίρεση για ουσίες που απαγορεύονται βάσει της νομοθεσίας REACH. Επί του παρόντος, οι τελωνειακές αρχές συχνά αντιμετωπίζουν προβλήματα κατά τον έλεγχο αυτών των πληροφοριών, καθώς οι αποφάσεις αδειοδότησης απευθύνονται στον χρήστη και όχι στον εισαγωγέα της ουσίας.

³⁷ Θα ενισχύσει επίσης τη συνεργασία με τις αρχές που διερευνούν ποινικά αδικήματα και/ή υποστηρίζουν ποινικές έρευνες, καθώς και με τον Frontex, ο οποίος είναι επιφορτισμένος με τον εντοπισμό, την πρόληψη και την καταπολέμηση του διασυνοριακού εγκλήματος στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ.

την ενοποίηση καινοτόμων πηγών δεδομένων, όπως του ψηφιακού διαβατηρίου προϊόντος, η τελωνειακή αρχή της ΕΕ θα διασφαλίζει την επιχειρησιακή συνεργασία και τον συντονισμό με τις σχετικές οντότητες, συμπεριλαμβανομένων οργανισμών της ΕΕ, όπως η Ευρωπόλ και ο Frontex. Υπάρχουν ισχυρές συνέργειες μεταξύ των δύο αυτών καθηκόντων, καθώς η νέα ικανότητα διαχείρισης κινδύνων της ΕΕ στο πλαίσιο της τελωνειακής αρχής της ΕΕ θα καταστήσει επίσης δυνατή την πολύ ταχύτερη, αποτελεσματικότερη και ολοκληρωμένη στόχευση των κινδύνων που συνδέονται με την κρίση και μια ισχυρότερη διυπηρεσιακή συνεργασία από ό,τι είναι σήμερα εφικτό.

Τρίτον, η Επιτροπή μπορεί να αναθέσει στην τελωνειακή αρχή της ΕΕ την ανάπτυξη και τη συντήρηση του τελωνειακού κόμβου δεδομένων της ΕΕ και την επίβλεψη της μετάβασης και της ενοποίησης των υφιστάμενων πληροφοριακών συστημάτων των τελωνείων με την πάροδο του χρόνου. Επίσης, εάν κριθεί σκόπιμο, η Επιτροπή μπορεί να αναθέσει την εκτέλεση μελλοντικών τελωνειακών προγραμμάτων που θα χρηματοδοτούνται από τον προϋπολογισμό της ΕΕ.

6. ΧΡΟΝΟΛΙΑΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗΣ

Η μεταρρύθμιση θα υλοποιηθεί σταδιακά κατά τα επόμενα 10 έως 15 έτη. Αυτό θα διασφαλίσει την παγίωση της μεταρρύθμισης του 2016, προτού υλοποιηθούν σταδιακά τα οφέλη του νέου μοντέλου, χωρίς να διαταραχθούν οι τελωνειακές διαδικασίες. Μολονότι ορισμένες βασικές διατάξεις του νέου κανονισμού ΕΤΚ θα εφαρμοστούν λίγο μετά την έγκρισή του, θα υπάρξει μεταβατική περίοδος κατά τη διάρκεια της οποίας θα συνεχιστούν ορισμένες από τις τρέχουσες πρακτικές.

Ο τελωνειακός κόμβος δεδομένων της ΕΕ θα αναπτυχθεί και θα υλοποιηθεί με την πάροδο του χρόνου, αξιοποιώντας ορισμένα και ενσωματώνοντας άλλα υφιστάμενα τελωνειακά πληροφοριακά συστήματα και το ψηφιακό διαβατήριο προϊόντος, συμπεριλαμβανομένων όσων θα υλοποιηθούν στο πλαίσιο της μεταρρύθμισης των πληροφοριακών συστημάτων του ΕΤΚ που βρίσκεται σε εξέλιξη. Ο τελωνειακός κόμβος δεδομένων της ΕΕ θα τεθεί αρχικά σε λειτουργία σε μια βασική μορφή που θα συμβάλει στην αντιμετώπιση του πιο πιεστικού ζητήματος, του ηλεκτρονικού εμπορίου. Το ειδικά προσαρμοσμένο τελωνειακό καθεστώς για το ηλεκτρονικό εμπόριο θα εφαρμοστεί από το 2028 και μετά, όταν ο τελωνειακός κόμβος δεδομένων της ΕΕ θα εισέλθει σε μια πρώτη φάση περιορισμένης επιχειρησιακής λειτουργίας. Σε δεύτερο στάδιο, τα τελωνειακά πληροφοριακά συστήματα που λειτουργούν ήδη σε κεντρικό επίπεδο³⁸ θα αρχίσουν να μεταφέρονται στον τελωνειακό κόμβο δεδομένων της ΕΕ και, στη συνέχεια, θα μπορέσει να πραγματοποιηθεί η μετάβαση των υπόλοιπων, εθνικών πληροφοριακών συστημάτων. Οι συναλλασσόμενοι μπορούν να αρχίσουν να χρησιμοποιούν τον τελωνειακό κόμβο δεδομένων της ΕΕ από την 1η Ιανουαρίου 2032 και θα είναι υποχρεωμένοι να το πράττουν από την 1η Ιανουαρίου 2038 και μετά.

Η τελωνειακή αρχή της ΕΕ αναλαμβάνει τα καθήκοντά της την 1η Ιανουαρίου 2028 και θα είναι άμεσα λειτουργική όσον αφορά τις αρμοδιότητές της για τη διαχείριση κινδύνων και κρίσεων. Θα διευρύνει σταδιακά το πεδίο αρμοδιότητάς της παράλληλα με την ανάπτυξη του τελωνειακού κόμβου δεδομένων της ΕΕ, ενώ στο μέλλον ενδέχεται να αναλάβει αρμοδιότητες που υπερβαίνουν τα όσα ορίζονται στην παρούσα πρόταση μεταρρύθμισης. Έως το 2028, οι υπηρεσίες της Επιτροπής θα συνεχίσουν τις οικείες δραστηριότητες διαχείρισης κινδύνων που συνάδουν με την παρούσα μεταρρύθμιση και συμβάλλουν στην προετοιμασία του εδάφους για την υλοποίησή της. Η ανάπτυξη βασικών υποδομών, όπως του

³⁸ Σε αυτά περιλαμβάνονται τα εξής: CRMS2 (Customs Risk Management System 2, τελωνειακό σύστημα διαχείρισης κινδύνων), ICS 2 (Import Control System 2, σύστημα ελέγχου εισαγωγών), EU CSW-CERTEX, CCI (Centralised Clearance for Import, σύστημα κεντρικού τελωνισμού για εισαγωγή).

συστήματος ελέγχου εισαγωγών ICS2 και του τελωνειακού συστήματος διαχείρισης κινδύνων (CRMS2), και η ενίσχυση των ικανοτήτων ανάλυσης δεδομένων εντός της Επιτροπής όχι μόνο θα συμβάλουν στην καλύτερη διαχείριση της τελωνειακής ένωσης της ΕΕ βραχυπρόθεσμα, αλλά και θα διασφαλίσουν ότι η τελωνειακή αρχή της ΕΕ διαθέτει τα εφόδια για την εκτέλεση των καθηκόντων της εξ αρχής.

7. ΠΕΡΑ ΑΠΟ ΤΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ — ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΤΕΛΩΝΕΙΩΝ ΣΕ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Η ανακοίνωση της Επιτροπής του 2021 με τίτλο «Επανεξέταση της εμπορικής πολιτικής — Μια ανοικτή, βιώσιμη και δυναμική εμπορική πολιτική»³⁹ κατέστησε τη διττή πράσινη και ψηφιακή μετάβαση βασικό πυλώνα της εμπορικής πολιτικής της ΕΕ. Κατά τον ίδιο τρόπο, ο εκσυγχρονισμός των τελωνείων δεν πρέπει να σταματήσει στα σύνορα της τελωνειακής ένωσης της ΕΕ. Οι προκλήσεις που θέτουν η κλιματική κατάσταση έκτακτης ανάγκης και το ηλεκτρονικό εμπόριο είναι εξ ορισμού παγκόσμιες και επιτάσσουν διεξοδική επανεξέταση της τελωνειακής συνεργασίας σε παγκόσμιο επίπεδο.

Η πολυμερής προσέγγιση και το εμπόριο βάσει κανόνων εξακολουθούν να αποτελούν βασική συνιστώσα της παγκόσμιας εμπορικής στρατηγικής της ΕΕ. Γι' αυτόν τον λόγο, η μεταρρύθμιση του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου παραμένει βασική προτεραιότητα για την ΕΕ. Επίσης, το 2021 η ΕΕ ανέπτυξε ένα φιλόδοξο όραμα για τον εκσυγχρονισμό του Παγκόσμιου Οργανισμού Τελωνείων (στο εξής: ΠΟΤ)⁴⁰. Μέσω της αποδοχής της επανάστασης στα βιομηχανικά δεδομένα και της προώθησης βιώσιμων αξιακών αλυσίδων, το γεγονός αυτό τροφοδότησε το στρατηγικό σχέδιο του ΠΟΤ για την περίοδο 2022-2025, διαμορφώνοντας έτσι τις παγκόσμιες συζητήσεις για τη μεταρρύθμιση των τελωνείων. Στο μέλλον, πρέπει να γίνουν περισσότερα: η παγκόσμια τελωνειακή κοινότητα πρέπει να συμμετάσχει σε διαρθρωτικές συζητήσεις σχετικά με τη μεταρρύθμιση του ΠΟΤ, ώστε τα τελωνεία να καταστούν στρατηγική ικανότητα κατά τη διττή μετάβαση παγκοσμίως, αντλώντας έμπνευση από την τελωνειακή μεταρρύθμιση της ΕΕ.

Για να καταστούν τα τελωνεία σε όλον τον κόσμο κατάλληλα για την ψηφιακή εποχή, το 2022 η ΕΕ και οι διεθνείς εταίροι της ενέκριναν μια νέα «**στρατηγική του ΠΟΤ για τα**

³⁹ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών «Επανεξέταση της εμπορικής πολιτικής — Μια ανοικτή, βιώσιμη και δυναμική εμπορική πολιτική» [COM(2021) 66 final].

⁴⁰ Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Τελωνείων (ΠΟΤ) είναι ένας διακυβερνητικός οργανισμός που ασχολείται με τελωνειακά θέματα, όπως η κατάταξη των εμπορευμάτων, ο καθορισμός της δασμολογητέας αξίας, οι κανόνες καταγωγής, η ασφάλεια της αλυσίδας εφοδιασμού και η διευκόλυνση του εμπορίου.

δεδομένα», με στόχο τη δημιουργία ενός «παγκόσμιου οικοσυστήματος δεδομένων». Αυτό απαιτεί διαρθρωμένη και ολοκληρωμένη ανταλλαγή τελωνειακών πληροφοριών σε παγκόσμιο επίπεδο, με ιδιαίτερη προσοχή στην προστασία του εμπορικού απορρήτου και των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Ο τελωνειακός κόμβος δεδομένων της ΕΕ θα αποτελέσει πρότυπο για την παγκόσμια ανάπτυξη της στρατηγικής του ΠΟΤ για τα δεδομένα. Η παροχή έμπνευσης στους διεθνείς εταίρους για τη δημιουργία παρόμοιων, διαλειτουργικών συστημάτων διαχείρισης δεδομένων θα ενισχύσει σημαντικά τις ικανότητες των τελωνείων να παρακολουθούν και να ελέγχουν αποδοτικά τις παγκόσμιες αλυσίδες εφοδιασμού.

Επίσης, η ΕΕ θα πρέπει να αναλάβει ηγετικό ρόλο στην ανάπτυξη μιας παγκόσμιας πράσινης τελωνειακής πολιτικής. Υπάρχουν διάφοροι τομείς στους οποίους τα τελωνεία σε όλον τον κόσμο μπορούν να στηρίζουν **περιβαλλοντικούς στόχους**. Εκτός από τον οικολογικό προσανατολισμό των ίδιων των τελωνειακών διοικήσεων⁴¹, ο εκσυγχρονισμός της κατάταξης των εμπορευμάτων σύμφωνα με τους στόχους της διττής μετάβασης θα πρέπει να αποτελέσει μέρος της στρατηγικής επανεξέτασης **της σύμβασης για το εναρμονισμένο σύστημα**⁴² που βρίσκεται σε εξέλιξη⁴³. Οι επιλογές για τον οικολογικό προσανατολισμό της κατάταξης του εναρμονισμένου συστήματος κυμαίνονται από την έκδοση καταλόγων περιβαλλοντικών εμπορευμάτων έως την αλλαγή της δομής του εναρμονισμένου συστήματος, ή ακόμη και αλλαγές στην ίδια την κατάταξη, βάσει νέων περιβαλλοντικών κριτηρίων. Μια τέτοια αναθεώρηση θα μπορούσε επίσης να συμβάλει στην ενίσχυση της ανθεκτικότητας και στην αντιμετώπιση πιθανών προκλήσεων εφοδιασμού σε τομείς που είναι απαραίτητοι για τη μετάβαση στην πράσινη ενέργεια. Μια τυποποιημένη κατάταξη των περιβαλλοντικών προϊόντων θα αποτελούσε σημαντική βάση ώστε οι χώρες να καθορίζουν προσεκτικά τους δασμούς και τα κανονιστικά μέτρα για τα εν λόγω προϊόντα και θα αποδεικνυόταν αποτελεσματικό εργαλείο για την ενίσχυση της βιωσιμότητας της εμπορικής πολιτικής της ΕΕ στον ΠΟΕ, σε συμφωνίες ελεύθερων συναλλαγών και σε νέες μορφές δέσμευσης, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο εταιρικών σχέσεων μηδενικών καθαρών εκπομπών.

Πέραν της πολυμερούς συνεργασίας, η ΕΕ συνεργάζεται επίσης με τρίτες χώρες βάσει διμερών εμπορικών συμφωνιών. Το ευρύ δίκτυο τέτοιων συμφωνιών της ΕΕ διευκολύνει το εμπόριο και περιλαμβάνει επίσης δεσμεύσεις για τελωνειακή συνεργασία, οι οποίες έχουν αμοιβαίο όφελος μέσω της διευκόλυνσης του νόμιμου εμπορίου και του από κοινού εντοπισμού δραστηριοτήτων απάτης, λαθρεμπορίου ή εγκληματικών δραστηριοτήτων.

Ωστόσο, πολλές από αυτές τις συμφωνίες είναι παρωχημένες όσον αφορά την παροχή στα τελωνεία εργαλείων και πληροφοριών για την παρακολούθηση και τον έλεγχο των διεθνών αλυσίδων εφοδιασμού. Σήμερα, η ανταλλαγή πληροφοριών με τις χώρες-εταίρους πραγματοποιείται κατόπιν αιτήματος. Η τελωνειακή μεταρρύθμιση της ΕΕ θα διευκολύνει, ιδίως μέσω του τελωνειακού κόμβου δεδομένων της ΕΕ, μια πιο συστημική ανταλλαγή τελωνειακών πληροφοριών, ακόμη και σημάτων κινδύνου. Η μελλοντική προσέγγιση όσον αφορά τη διεθνή τελωνειακή συνεργασία θα πρέπει επίσης να αντικατοπτρίζει το μεταβαλλόμενο γεωπολιτικό τοπίο και την ανάγκη να προστατευτούν κρίσιμες αλυσίδες εφοδιασμού και να ελεγχθεί η καταστρατήγηση καίριας σημασίας πολιτικών της ΕΕ, όπως των κυρώσεων.

⁴¹ Για παράδειγμα, μέσω της ανάπτυξης των προτύπων της ΕΕ που προσομοιάζουν με το σύστημα οικολογικής διαχείρισης και οικολογικού ελέγχου (EMAS) και σε παγκόσμιο επίπεδο, υπό την αιγίδα του ΠΟΤ.

⁴² Η έκθεση της διερευνητικής μελέτης του ΠΟΤ σχετικά με πιθανή στρατηγική επανεξέταση του εναρμονισμένου συστήματος αναμένεται το 2024.

⁴³ Το εναρμονισμένο σύστημα είναι η διεθνής ονοματολογία προϊόντων πολλαπλών χρήσεων που αναπτύχθηκε από τον ΠΟΤ. Χρησιμοποιείται από τις περισσότερες χώρες στον κόσμο ως βάση για την οικεία δασμολογική κατάταξη.

8. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Πάνω από μισό αιώνα μετά την ίδρυσή της, η τελωνειακή ένωση εξακολουθεί να αποτελεί βασικό πυλώνα της ολοκλήρωσης της ΕΕ. Είναι το θεμέλιο της ενιαίας αγοράς και του κανονιστικού της πλαισίου που είναι προσανατολισμένο στη διττή πράσινη και ψηφιακή μετάβαση. Οι πρόσφατες δραματικές αλλαγές στη γεωπολιτική και στην παγκόσμια οικονομία άλλαξαν το παγκόσμιο εμπόριο και επέτειναν την ανάγκη εκσυγχρονισμού της τελωνειακής ένωσης και του κανονιστικού πλαισίου και πλαισίου διακυβέρνησής της.

Η παρούσα μεταρρύθμιση είναι η πιο φιλόδοξη και ολοκληρωμένη προσπάθεια να καταστεί η τελωνειακή ένωση κατάλληλη για τις επόμενες δεκαετίες. Για να δοθεί η δυνατότητα στα τελωνεία της ΕΕ να εξυπηρετούν καλύτερα την ΕΕ, τους πολίτες και τις επιχειρήσεις της. Για να δημιουργηθεί μια πραγματική Ένωση των τελωνείων της ΕΕ, η οποία θα ενεργεί ως ενιαίο σύνολο.

Η βιομηχανία της ΕΕ χρειάζεται ισότιμους όρους ανταγωνισμού και οι πολίτες και οι καταναλωτές επιθυμούν ασφαλή προϊόντα, περιβαλλοντικά και κοινωνικά πρότυπα. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή καλεί τα κράτη μέλη και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να συμφωνήσουν γρήγορα με τις προτάσεις που παρουσιάστηκαν σήμερα, ώστε οι πολίτες, οι επιχειρήσεις και οι διοικήσεις να μπορέσουν να αποκομίσουν πλήρως τα οφέλη της συμμετοχής σε μια τελωνειακή ένωση με αποδοτική διαχείριση των κοινών συνόρων όσον αφορά τα εμπορεύματα.